

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 83/2012-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. februára 2012 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti M., s. r. o., V., zastúpenej Mgr. O. B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Sžf/17/2010 a jeho rozsudkom z 27. októbra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti M., s. r. o., o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. júna 2011 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti M., s. r. o., V. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Mgr. O. B., vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Sžf/17/2010 a jeho rozsudkom z 27. októbra 2010.

Sťažnosť sťažovateľky súvisí s rozhodnutím Daňového úradu V. (ďalej len „daňový úrad“) č. 628/230/108-2112/09/Há z 3. apríla 2009 – dodatočného platobného výmeru, ktorým bola sťažovateľke vyrubená daň z pridanej hodnoty za zdaňovacie obdobie júl 2007 v sume 14 125,17 €, a rozhodnutím Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky č. I/224/10916-73526/2009/990268-r z 23. júla 2009, ktorým potvrdilo rozhodnutie daňového úradu.

Sťažovateľka podala proti predmetným rozhodnutiam správnych orgánov žalobu o preskúmanie ich zákonnosti podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), o ktorej rozhodol Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 11 S/108/2009-95 zo 16. februára 2010 tak, že žalobu sťažovateľky zamietol. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 6 Sžf/17/2010 z 27. októbra 2010 tak, že rozsudok krajského súdu potvrdil.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

«Predmetom konania vo veci vyššie uvedenej je odopretie oslobodenia od dane pri vývoze tovaru a následné dorubenie dane na základe názoru žalovaného, že

(i) sťažovateľka nepredložením písomného colného vyhlásenia o prepustení tovaru do colného režimu vývoz v zmysle § 47 ods. 3 zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty, v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), v ktorom je potvrdený colným orgánom výstup tovaru z územia Európskych spoločenstiev (ďalej len „JCD“), neopomenula len určitú formalitu, ale že z hľadiska DPH predstavuje nepredloženie JCD zásadný nedostatok pri preukazovaní vývozu;

(ii) z hľadiska DPH nie je možné pri vývoze tovaru zohľadňovať aj tzv. alternatívne dôkazy, pretože to zákon o DPH neumožňuje.»

Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že predmetným rozsudkom najvyššieho súdu z 27. októbra 2010 boli porušené jej základné práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru z dôvodu nesprávnej aplikácie právnej normy, nepreskúmateľnosti rozsudku najvyššieho súdu, odňatia práva na zákonného sudcu, nejednotnosti rozhodovania najvyššieho súdu a z dôvodu denegatio iustitiae.

V súvislosti s námietkou nesprávnej aplikácie právnej normy sťažovateľka *„poukazuje na tú skutočnosť, že súd nevyhovel jej návrhu práve z dôvodu, že nepostupoval v súlade s platnou právnou úpravou, t. j. neaplikoval správne ustanovenia, a to predovšetkým tým, že nezohľadnil právnú úpravu Spoločenstva, ako aj príslušnú judikatúru ESD“.*

Sťažovateľka v sťažnosti namieta, že predmetný rozsudok najvyššieho súdu je nepreskúmateľný, pričom poukazuje na to, že jej argumentom, *„ktorými sa... snažila poukázať na postup správneho orgánu pri výklade právnych noriem v rozpore s právom Spoločenstva, nie je v odvolaní venovaná akákoľvek pozornosť. Odvolací súd sa, rovnako ako Krajský súd v Nitre, plne stotožnil s argumentáciou žalovaného, a to bez akéhokoľvek vysporiadania sa s argumentmi žalobcu, čím spôsobil, že odvolací rozsudok je nepreskúmateľný.“*

Vo svojej sťažnosti sťažovateľka uvádza, že v predmetnej veci je potrebné aplikovať právny poriadok Spoločenstva a judikatúru Súdneho dvora Európskej únie. V tomto kontexte uviedla:

«Opierajúc sa o základné princípy Spoločenstva, tak ako ich Súdny dvor uviedol vo vyššie uvedených základných rozsudkoch, považuje žalobca za nutné zdôrazniť, že súd je pri aplikácii ustanovení právneho poriadku Slovenskej republiky z moci úradnej povinný zohľadniť právo Spoločenstva, a v prípade kolízie ustanovenie právneho poriadku Slovenskej republiky nepoužiť.

V prípade nejasnosti výkladu práva Spoločenstva ustanovuje čl. 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie možnosť, resp. za určitých okolností povinnosť, súdov obrátiť sa

na Súdny dvor s otázkou výkladu príslušného nejasného ustanovenia Zmluvy. Tento výklad je v následnom konaní pre vnútroštátny súd záväzný. ...

V rámci predmetného konania bolo sťažovateľkou uvedených niekoľko rozsudkov Súdneho dvora, ako aj podporných argumentov k nesúladu interpretácie správneho orgánu, ako aj samotných súdov s právom Spoločenstva, no žiadnym z nich nebola venovaná pozornosť. V rámci časti odopretia oslobodenia od dane pri vývoze tovaru a následného dorubenia dane sa odvolací súd plne stotožnil s názorom žalovaného a nezohľadnil argumenty sťažovateľky - predovšetkým nesúlad uplatňovania formálnych kritérií § 47 ods. 3 Zákona o DPH s výkladom práva Spoločenstva, najmä Smernice rady 2006/112/ES, ktorý sťažovateľka podporila rovnako aj citáciami rozsudku Súdneho dvora vo veci „Albert Colleé“.

V súvislosti s namietaným porušením jej základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy sťažovateľka «zastáva názor, že:

(i) rešpektujúc právne mantinely pre polozenie predbežnej otázky, tak ako ich Súdny dvor stanovil v rozhodnutiach „CILFIT“ a „Intermodal“;

(ii) vychádzajúc z nejasnosti výkladu práva Spoločenstva nevyhnutne potrebného pre rozhodnutie súdu vo veci;

(iii) berúc na vedomie skutočnosť, že Najvyšší súd je súdom, proti ktorého rozhodnutiu nie je možné podať opravný prostriedok

bol Najvyšší súd povinný obrátiť sa s predbežnou otázkou na Súdny dvor.

Vzhľadom na vyššie uvedené má sťažovateľka za to, že nepoloženie predbežnej otázky v predmetnom konaní viedlo k odňatiu jej základného práva na zákonného sudcu zaručené v čl. 48 ods. 1 Ústavy SR. Tento názor vyslovil aj Ústavný súd SR v uznesení IV. ÚS 206/08-50...».

V sťažnosti sťažovateľka poukazuje na nejednotnosť rozhodovania najvyššieho súdu, «kedy v konaniach týkajúcich sa obdobnej veci s rovnakým právnym základom iný senát Najvyššieho súdu dospel k odlišnému právnemu záveru, čím došlo k porušeniu princípu právnej istoty...

... v obdobnom konaní sp. zn.: 3 Sžf 19/2010 vedenom sťažovateľkou proti žalovanému vo veci dodania tovaru do tretej krajiny a nepreukázania oslobodenia od dane prostredníctvom JCD a nepriznania dane zo služieb dodaných zahraničnou osobou z iného členského štátu rozhodol iný senát Najvyššieho súdu v prospech sťažovateľky tým, že Najvyšší súd zmenil rozsudok príslušného Krajského súdu tak, že rozhodnutie žalovaného zrušil a vec žalovanému vrátil na ďalšie konanie.

V odôvodnení predmetného rozsudku konštatoval Najvyšší súd niekoľko významných poznatkov a skutočností, na ktoré je podľa názoru sťažovateľky v zmysle zásady jednotnej rozhodovacej praxe súdov nutné prihliadať aj v tomto prípade. ...

Na rozdiel od rozhodovania vo veci napadnutého rozsudku sa v konaní sp. zn.: 3 Sžf 19/2010 Najvyšší súd zaoberal správnu aplikáciou smernice, jej účelom a predovšetkým, opierajúc sa o základné princípy Spoločenstva, preskúmal súlad slovenských právnych noriem s právom Spoločenstva. V zmysle eurokonformného výkladu (vrátane výkladu v súlade so smernicou), tak ako ho ESD judikoval v prípade „von Colson und Kamann“, je správny orgán a rovnako aj súd pri aplikácii ustanovení právneho poriadku Slovenskej republiky z moci úradnej povinný zohľadniť právo Spoločenstva, a v prípade kolízie ustanovenie právneho poriadku Slovenskej republiky nepoužiť. Práve interpretáciou v zmysle smernice a zohľadnením jej cieľov a účelov dospel Najvyšší súd v konaní sp. zn.: 3 Sžf 19/2010 k vyššie uvedeným záverom. ...

Z uvedeného vyplýva, že v predmetnom konaní došlo k porušeniu princípu právnej istoty a tým aj práva účastníka súdneho konania na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, teda jeho práva konať pred súdom, nakoľko rovnakú skutkovú podstatu posúdili rôzne senáty Najvyššieho súdu rozdielnym spôsobom, pričom tento postup súdov nemožno objektívne a rozumne odôvodniť. ...

Z vyššie uvedeného vyplýva, že v rozhodovaní o uvedenom prípade sa tak na prvostupňovom súde, ale najmä na súde odvolacom, prejavila ľubovôľa súdu. Akákoľvek ľubovôľa pri postupe alebo rozhodovaní súdu je však neprípustná, je v priamom rozpore so zákonom (najmä OSP), ale i s Ústavou SR.».

Sťažovateľka na základe uvedeného žiada, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky svojím postupom a rozhodnutím v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Sžf 17/2010 porušil základné právo sťažovateľky... na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, na zákonného sudcu zaručené v článku 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 27.10.2010 v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Sžf 17/2010 a vracia vec Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd priznáva sťažovateľke... primerané finančné zadostučinenie v sume 1.500,- EUR (slovom: jedentisíc päťsto eur), ktoré jej je Najvyšší súd Slovenskej republiky povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný zaplatiť sťažovateľke... trovy právneho zastúpenia v sume 311,56 EUR... na účet jej právneho zástupcu... do 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Návrh na priznanie primeraného finančného zadostučinenia sťažovateľka odôvodnila takto:

„Výšku primeraného zadostučinenia, ktorá by dokázala aspoň trochu zmierniť náklady na vynaložené úsilie a prostriedky na domáhanie sa práva alebo frustráciu sťažovateľky z nezákonného rozhodovania súdov Slovenskej republiky, je ťažké stanoviť. Sprihliadnutím na okolnosti prípadu sťažovateľka navrhuje, aby jej bolo priznané primerané finančné zadostučinenie vo výške 1.500,- EUR...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Z obsahu sťažnosti a zo znenia jej petitu je zrejmé, že sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Sžf/17/2010 a jeho rozsudkom z 27. októbra 2010.

Podľa § 49 zákona o ústavnom súde sťažnosť môže podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa porušili jej základné práva alebo slobody, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia, opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 24/05).

Sťažovateľka v sťažnosti poukazuje na to, že v záujme „vyčerpania všetkých dostupných opravných prostriedkov, podala sťažovateľka voči rozsudku Najvyššieho súdu, sp. zn.: 6 Sžf 17/2010 rovnako dovolanie. Predmetné konanie však bolo uznesením Najvyššieho súdu sp. zn.: 1 Sdo 10/2010 zo dňa 23. 03. 2011 zastavené.“

Podľa § 246c ods. 1 OSP pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti. Proti rozhodnutiu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky opravný prostriedok nie je prípustný.

V správnom súdnictve vytvára Občiansky súdny poriadok osobitný systém opravných prostriedkov, ktorý je vymedzený odchyľne od všeobecných predpokladov prípustnosti riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa štvrtej časti Občianskeho súdneho poriadku predovšetkým tým, že vylučuje niektoré rozhodnutia

z prieskumu opravným súdom a zásadným vylúčením možnosti napadnúť rozhodnutie najvyššieho súdu ako súdu v správnom súdnictve akýmkoľvek opravným prostriedkom.

Proti rozsudkom, ktorými sa zamietli žaloby proti postupu a rozhodnutiu správneho orgánu (okrem rozsudkov najvyššieho súdu), je prípustné odvolanie (§ 250ja ods. 1 OSP). Dovolanie nie je prípustné, pretože jeho prípustnosť v § 250ja OSP nie je výslovne ustanovená.

V tejto súvislosti poukazuje ústavný súd na povahu a špecifiká správneho súdnictva podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (§ 244 ods. 1 OSP), teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Preto treba vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutého rozhodnutia a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy. Vzhľadom na to, že už správne súdnictvo je kontrolou inej sústavy, zákonodarca nepovažoval za rozumné a účelné, aby kontrola verejnej správy bola ešte kontrolovaná prostredníctvom inštitútu dovolania. Okrem toho správne súdnictvo nemusí byť zjednocované prostredníctvom dovolania, pretože druhostupňové rozhodovanie najvyššieho súdu v správnom súdnictve už túto funkciu plní. V danej súvislosti nesmie byť máťúce, že správne a civilné súdnictvo sú zhodou historických okolností obsiahnuté v jednom procesnom kódexe (m. m. IV. ÚS 208/08). Vzhľadom na uvedené je tiež vylúčené, aby bolo dovolanie v správnom súdnictve prípustné na základe dovolacích dôvodov podľa § 237 OSP.

Sťažovateľka v sťažnosti odvodzuje plynutie dvojmesačnej lehoty na podanie sťažnosti proti rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžf/17/2010 z 27. októbra 2010 od doručenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Sdo/10/2010 z 23. marca 2011, ktorým bolo konanie o dovolaní zastavené, t. j. od 18. apríla 2011.

Ústavný súd v tejto súvislosti konštatuje, že s uvedeným právnym názorom sťažovateľky o plynutí lehoty na podanie sťažnosti nemožno súhlasiť.

Sťažovateľka doručila ústavnému súdu sťažnosť proti namietanému rozsudku elektronickým podaním 20. júna 2011, t. j. podala ju zjavne po uplynutí lehoty uvedenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd už vo svojej rozhodovacej činnosti (III. ÚS 370/2010) vyslovil, že sa nemožno stotožniť s názorom, podľa ktorého plynutie zákonnej lehoty sa odvíja iba od doručenia rozhodnutia dovolacieho súdu, ktorým zastavil dovolacie konanie pre neprípustnosť, pretože týmto rozhodnutím už najvyšší súd nemohol spôsobiť porušenie označených práv, keď správne v súlade s Občianskym súdnym poriadkom a judikatúrou ústavného súdu odmietol sťažovateľkou podané dovolanie (resp. konanie o dovolaní zastavil) z dôvodu, že v správnom súdnictve je vylúčené.

Keďže sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 108/02) a ústavný súd lehotu na podanie sťažnosti ustanovenú v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde vo vzťahu k namietanému postupu najvyššieho súdu (ktorý vyplýval z odôvodnenia sťažnosti) v označenom konaní nepovažoval za zachovanú, odmietol ju v tejto časti ako podanú oneskorene.

Takýto záver je v súlade aj s judikatúrou ústavného súdu z ostatného obdobia (napr. m. m. I. ÚS 184/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 239/09, IV. ÚS 49/2010), podľa ktorej lehota na prípadné podanie sťažnosti po rozhodnutí o dovolaní bude považovaná v zásade za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, avšak s výnimkou prípadov, keď to konkrétne okolnosti veci zjavne vylučujú. Takouto výnimkou je práve rozhodnutie o zastavení dovolacieho konania v prípade správneho súdnictva, v ktorom je dovolacie konanie vylúčené.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá, ústavný súd sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. februára 2012